

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

Ro‘yxatga olindi
№ M02-52
2023 yil

Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar
vazirining 2023 yil “25”avgustdagi
391- sonli buyrug‘i bilan
tasdiqlangan.

“Texnogen san’ati”

yo‘nalishi bo‘yicha oliy ta’lim muassasalari pedagog kadrlarini
qayta tayyorlash va malakasini oshirish kursining o‘quv dasturi

Toshkent – 2023

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

**OLIY TA’LIM TIZIMI PEDAGOG VA RAHBAR KADRLARINI QAYTA
TAYYORLASH VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISHNI TASHKIL
ETISH BOSH ILMIY - METODIK MARKAZI**

**O‘ZBEKISTON DAVLAT SAN’AT VA MADANIYAT INSTITUTI
HUZURIDAGI PEDAGOG KADRLARNI QAYTA TAYYORLASH
VA ULARNING MALAKASINI OSHIRISH TARMOQ MARKAZI**

*Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o‘quv dasturi Oliy, o‘rta maxsus va
professional ta’lim yo‘nalishlari bo‘yicha o‘quv-uslubiy birlashmalar faoliyatini
Muvofiqlashtiruvchi kengashining
2023 yil 11.08 dagi 391- sonli bayonnomasi bilan ma’qullangan.*

Tuzuvchilar:	<p>“Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma’naviy asoslari” moduli: yu.f.b., PhD F.B.Maxmudov. “Oliy ta’limning normativ-huquqiy asoslari” moduli: yu.f.n., prof. V.Topildiyev. “Pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalar” moduli: t.f.d., prof. D.Irgasheva, Sh.Adashboyev, p.f.b., PhD A.Obidov. “Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish ” moduli: i.f.d., prof. R.Nurimbetov, p.f.b., PhD J.Kusherbayev. “Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish” moduli: p.f.d., prof. N.A.Muslimov, R.Dj.Ishmuxammedov, A.Turayev. “Ta’lim sifatini ta’minlashda baholash metodikalari” moduli: p.f.d., prof. N.A.Muslimov, p.f.d., prof. J.Tolipova, p.f.b., PhD M.Innazarov “Ovoz rejissyorligi fanlarini o‘qitishda jahon mamlakatlari ta’lim tizimini tadbiq etish” moduli: prof. I.Meliqo‘ziyev. “Ovoz yozish texnologiyalarining raqamli tizimda foydalanish qulayliklari” moduli: prof. I.Meliqo‘ziyev. “Teatr asarlarini ovozashtirishning zamonaviy innovatsion texnologiyalari” moduli: prof. I.Meliqo‘ziyev.</p>
Taqrizchilar:	<p>O‘zDSMI “Ovoz rejissyorligi va operatorlik mahorati” kafedrası professorı I.Meliqo‘ziyev. A.Ismoilov – O‘zDSMI “Ovoz rejissyorligi va operatorlik mahorati” kafedrası professorı</p>
Xorijiy ekspert:	<p>JOONHWA JIN-Janubiy Koreya “DONG-A” media va san’at instituti professorı.</p>
Hamkor tashkilotlar:	<p>O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat instituti</p>

O‘quv dasturi O‘zbekiston davlat san’at va madaniyati instituti Kengashining qarori bilan tasdiqqa tavsiya qilingan (2023 yil _____dagi ____- sonli bayonnomasi).

Kirish

Ushbu dastur O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrda tasdiqlangan “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni, O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 12 iyundagi “Oliy ta’lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi PF-4732-son, 2019-yil 27-avgustdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to‘g‘risida”gi PF-5789-son, 2019-yil 8-oktabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-5847-son, 2022-yil 28-yanvardagi “2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-son, 2023-yil 25-yanvardagi “Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo‘lga qo‘yishga doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi PF-14-son Farmonlari, shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019-yil 23-sentabrdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 797-son Qarorida belgilangan ustuvor vazifalar mazmunidan kelib chiqqan holda tuzilgan bo‘lib, u oliy ta’lim muassasalari pedagog kadrlarining kasb mahorati hamda innovatsion kompetentligini rivojlantirish, sohaga oid ilg‘or xorijiy tajribalar, yangi bilim va malakalarni o‘zlashtirish, shuningdek amaliyotga joriy etish ko‘nikmalarini takomillashtirishni maqsad qiladi.

Dastur doirasida berilayotgan mavzular ta’lim sohasi bo‘yicha pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va malakasini oshirish mazmuni, sifati va ularning tayyorgarligiga qo‘yiladigan umumiy malaka talablari va o‘quv rejaları asosida shakllantirilgan bo‘lib, uning mazmuni yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma’naviy asoslarini yoritib berish, oliy ta’limning normativ-huquqiy asoslari bo‘yicha ta’lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etish, pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish, ilmiy-innovatsion faoliyat darajasini oshirish, pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish, ta’lim sifatini ta’minlashda baholash metodikalaridan samarali foydalanish, “Texnogen san’ati” yo‘nalishi bo‘yicha tegishli bilim, ko‘nikma, malaka va kompetensiyalarni rivojlantirishga yo‘naltirilgan.

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o‘quv dasturi quyidagi modullar mazmunini o‘z ichiga qamrab oladi:

- 1.1. Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma’naviy asoslari.
- 1.2. Oliy ta’limning normativ-huquqiy asoslari.
- 1.3. Pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalar.
- 1.4. Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish.

1.5. Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish.

1.6. Ta'lim sifatini ta'minlashda baholash metodikalari.

1.7. Ovoz rejissyorligi fanlarini o'qitishda jahon mamlakatlari ta'lim tizimini tadbiq etish.

1.8. Ovoz yozish texnologiyalarining raqamli tizimda foydalanish qulayliklari.

1.9. Teatr asarlarini ovozlashtirishning zamonaviy innovatsion texnologiyalari.

Malakaviy attestatsiya

Kursning maqsadi va vazifalari

Oliy ta'lim muasasalari pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish kursining **maqsadi** pedagog kadrlarning innovatsion yondoshuvlar asosida o'quv-tarbiyaviy jarayonlarni yuksak ilmiy-metodik darajada loyihalashtirish, sohadagi ilg'or tajribalar, zamonaviy bilim va malakalarni o'zlashtirish va amaliyotga joriy etishlari uchun zarur bo'ladigan kasbiy bilim, ko'nikma va malakalarini takomillashtirish, shuningdek ularning ijodiy faolligini rivojlantirishdan iborat

Kursning **vazifalariga** quyidagilar kiradi:

“**Texnogen san'ati**” yo'nalishida pedagog kadrlarning kasbiy bilim, ko'nikma, malakalarini takomillashtirish va rivojlantirish;

- pedagoglarning ijodiy-innovatsion faollik darajasini oshirish;

- pedagog kadrlar tomonidan zamonaviy axborot-kommunikatsiya texnologiyalari, zamonaviy ta'lim va innovatsion texnologiyalar sohasidagi ilg'or xorijiy tajribalarning o'zlashtirilishini ta'minlash;

- o'quv jarayonini tashkil etish va uning sifatini ta'minlash borasidagi ilg'or xorijiy tajribalar, zamonaviy yondashuvlarni o'zlashtirish;

“**Texnogen san'ati**” yo'nalishida qayta tayyorlash va malaka oshirish jarayonlarini fan va ishlab chiqarishdagi innovatsiyalar bilan o'zaro integratsiyasini ta'minlash.

Kurs yakunida tinglovchilarning bilim, ko'nikma va malakalari hamda kompetensiyalariga qo'yiladigan talablar:

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursining o'quv modullari bo'yicha tinglovchilar quyidagi yangi bilim, ko'nikma, malaka hamda kompetensiyalarga ega bo'lishlari talab etiladi:

Tinglovchi:

• 2022- 2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasining davlat va jamiyat hayotini takomillashtirishdagi o'рни va ahamiyatini;

• O'zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining asosiy prinsiplarini;

• Oliy ta'lim sohasiga oid qonun hujjatlari va ularning mazmunini;

- O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining oliy ta’lim tizimiga oid farmonlari, qarorlarini;

- O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining oliy ta’lim tizimiga tegishli qarorlarini;

- Oliy ta’lim, fan va innovatsiya vazirligining ta’lim jarayonlarini rejalashtirish va tashkil etishga oid buyruqlarini;

- Davlat ta’lim standartlari, ta’lim yo‘nalishlari va magistratura mutaxassisliklarining Malaka talablari, o‘quv rejalari, fan dasturlari va ularga qo‘yiladigan talablarni, o‘quv yuklamalarini rejalashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish usullarini;

- ta’lim jarayonini raqamli transformatsiyasini;

- raqamli ta’lim resurslari va dasturiy mahsulotlarini;

- raqamli ta’lim resursini pedagogik loyihalash texnologiyasini;

- mediasavodxonlik va xavfsizlik asoslarini;

- raqamli ta’lim resurslarini loyihalash uchun asosiy talablarni;

- jahonda oliy ta’lim rivojlanish tendensiyalari: umumiy trendlar va strategik yo‘nalishlarni;

- zamonaviy ta’limning global trendlarini;

- inson kapitalining iqtisodiy o‘shishning asosiy omili sifatida rivojlanishida ta’limning yoshdagi ahamiyatini;

- oliy ta’limning zamonaviy integratsiyasi: global va mintaqaviy makonda raqobatchilikdagi ustuvorliklari, universitetlarning xalqaro va milliy reytingini;

- xalqaro reyting turlari va ularning indikatorlarini;

- zamonaviy universitet jamiyatning faol, ko‘pqirrali va samarali faoliyat yurituvchi instituti sifatidagi uchta yirik vazifalarini;

- universitetlarning zamonaviy modellarini;

- zamonaviy kelajak universitetlarning beshta asosiy modellarini;

- tadbirkorlik universiteti faoliyatining muhim yo‘nalishlarini;

- pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslarini;

- innovatsion ta’lim muhiti sharoitida pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish yo‘llarini;

- kasbiy kompetensiyalarning mazmun va mohiyatini;

- kasbiy kompetensiyalar va ularning o‘ziga xos xususiyatlarini;

- pedagogik texnikaning asosiy komponentlarini;

- pedagogik texnikani shakllantirish yo‘llarini;

- kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonini tashkil etishda innovatsion, akmeologik, aksiologik, kreativ, reflektiv, texnologik, kompetentli, psixologik, andragogik yondashuvlar va xalqaro tajribalar hamda ularning kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga ta’sirini;

- kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida pedagogik deontologiyaning roli, ahamiyatini;

- kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishda uchraydigan to‘siqlarni yechishda, to‘g‘ri harakatlar qilishda pedagogning kompetentlik va kreativlik darajasi,

pedagogik kvalimetriyasini;

- talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning nazariyasini;
- ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi omillarni;
- kredit-modul tizimida talabalarning bilimi, ko'nikmasi, malakasi va kompetensiyalarini nazorat qilish va baholashning o'ziga xos xususiyatlari, didaktik funksiyalarini;
- baholash turlari, tamoyillari va mezonlarini;
- ixtisosligi bo'yicha taxsil olayotgan talabalarni teatr asarlarini ovozlashtirishda, tomoshabinlarga to'g'ridan-to'g'ri ovoz yetqizish;
- zamonaviy teatr uslub va uslubiylarini;
- ovoz rejissyorligi sohasidagi zamonaviy ilmiy natijalar, ilmiy adabiyotlarni;
- zamonaviy teatr ovoz rejissyorligi mahorati ijodiy maktablarini;
- teatr zallarning akustik ko'rsatkichlari, shakli va xajmi;
- teatrlarning akustik xolati u yerdagi ovozning yutilishi va chet tovushlardan saqlanish darajasi;
- teatrlarda ovozning tabiiy jarangdorligini ta'minlash uchun maxsus bir tartib zamonaviy usullarda tayangan xolda ish bajarish;
- zamonaviy art marketing evolyusiyasi va asosiy tamoyillarini
- ovoz rejissyorligi sohasidagi yangi ilmiy natijalar, ilmiy adabiyotlarni;
- ilg'or kompyuter texnologiyalarining ovoz rejissyori faoliyatida tutgan o'rni;
- ovoz yozish studiyalari uchun kompyuter konfiguratsiyasi;
- ovoz yozish uchun kompyuter to'plamlari
- texnogen san'at fanlarida ro'y berayotgan innovasiyalarni;
- zamonaviy kino va televideniye operatorligi uslub va uslubiylarini;
- zamonaviy talabdagi mashg'ulotlarni yaratish va olib borish mezonlarini;
- texnogen san'ati sohasidagi fanlarni o'qitishda so'nggi yillarda erishilgan yutuqlarni;
- texnogen san'ati sohasidagi fanlarni o'qitishda innovasion texnologiyalarni;
- uch o'lchamli kino va telekameeralarni;
- texnogen san'atining rivojlanish tendensiyalarini;
- zamonaviy ovoz rejissyorligi mahorati ijodiy maktablarini;
- ovoz va shovqin bilan ishlashning zamonaviy texnologiyalarini;
- audioteka va uni shakllantirish uslubiylarini;
- ovoz rejissyorligi sohasidagi zamonaviy texnik vositalarni;
- zamonaviy art marketing evolyusiyasi va asosiy tamoyillarini ***bilishi*** lozim.

Tinglovchi:

- 2022- 2026 yillarga mo'ljallangan Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasining asosiy yo'nalish va maqsadlarini tahlil etish va baholash;
- O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining Oliy ta'lim tizimiga tegishli qarorlari asosida ta'lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etish;
- xorijiy tajribalar asosida malaka talablari, o'quv rejalari va fan dasturlarini takomillashtirish;

- multimedia va infografika asosida interaktiv didaktik mayeriallar yaratish va bulut xizmatlarida saqlash;
- masofiviy ta'lim platformalari uchun video kontent yaratish;
- Internetda mualliflik huquqlarini himoya qilish usullaridan foydalanish;
- raqamli ta'lim resurslari sifatini baholash;
- OTMLarni reyting bo'yicha ranjirlash;
- jahon universitetlari reytingini tahlil etish va baholash;
- universitetlarni mustaqil baholash yondashuvlarini aniqlashtirish;
- tadbirkorlik universitetiga o'tish uchun zarur bo'ladigan o'zgarishlarni aniqlash;
- Universitet 1.0 dan Universitet 3.0 modeliga o'tish borasidagi muammolarni aniqlash;
- zamonaviy tadbirkorlik universiteti modeli tamoyillarini o'zlashtirish;
- pedagoglarning kreativ potentsiali tushunchasi va mohiyatini ochib berish;
- pedagoglar kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning innovatsion texnologiyalarini qo'llash;
- o'qituvchi faoliyatida pedagogik texnikaning axamiyatini yoritib berish;
- tinglovchilar diqqatini o'ziga tortish usullaridan foydalanish;
- kasbiy kompetensiyalarni shakllantirish va rivojlantirish yo'llarini tahlil etish;
- kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida uchraydigan to'siqlar, qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish;
- talabalarning o'quv auditoriyadagi faoliyatini baholash;
- talabalarning kurs ishi, bitiruv malakaviy ishi, o'quv-malakaviy amaliyot (mehnat faoliyati)ni nazorat qilish;
- baholashning miqdor va sifat tahlilini amalga oshirish;
- ovoz rejissyorligi sohasida mavjud bo'lgan dolzarb amaliy masalalarni yechish uchun yangi texnologiyalarni qo'llash;
- teatrdan ovoz va shovqin bilan ishlashning zamonaviy texnologiyalarini;
- so'nggi yillarda teatr ovoz rejissyorligida erishilgan yutuqlardan amaliyotda foydalanish;
- teatr ovoz rejissyorligi sohasi fanlarini o'qitish metodikasi innovatsiyalaridan foydalanish;
- teatr ovoz rejissyorligi sohasidagi modernizatsiya va o'zgarishlarni egallab olish hamda mazmun mohiyatini yetkazish;
- san'at va madaniyat sohasidagi innovatsiyalarni ilmiy-tadqiqot va o'quv jarayoniga tadbiiq etish
- ovoz rejissyorligi sohasida mavjud bo'lgan dolzarb amaliy masalalarni yechish uchun yangi texnologiyalarni qo'llash;
- so'nggi yillarda ovoz rejissyorligida erishilgan yutuqlardan amaliyotda foydalanish;

- ovoz rejissyorligi sohasi bo'yicha xorijiy tildagi manbalardan pedagogik faoliyatda foydalanish;

- ovoz rejissyorligi sohasidagi modernizatsiya va o'zgarishlarni egallab olish hamda mazmun mohiyatini yetkazish;

- ovoz rejissyorligi sohasi fanlarini o'qitish metodikasi innovasiyalaridan foydalanish;

- mutaxassislik fanlarini o'qitishni innovasion texnologiyalar bilan boyitish;

- san'at mahsulining bozor qiymatini aniqlay olish;

- san'at va madaniyat sohasidagi innovasiyalarni ilmiy-tadqiqot va o'quv jarayoniga tadbiq etish

- kompyuterdan tez va unumli foydalanish;

- turli dasturlardagi virtual miksherlarda kirish-chiqish kanallari va monitor tizimlaridan foydalanish;

- avtomatlashtirish;

- virtual sintezatorlarni erkin qo'llash;

- semplerlar hosil qilish;

- virtual dasturlarda sun'iy tovushni analog tovushga yaqinlashtirish;

- jahonda ovoz rejissyorligi sohasida erishilgan yutuqlarini o'z kasbiy faoliyatida unumli qo'llay bilish *ko'nikmalariga* ega bo'lishi lozim.

Tinglovchi:

- "Yangi O'zbekiston – ma'rifatli jamiyat" konsepsiyasining mazmun-mohiyatini yoritib berish;

- Oliy ta'lim, fan va innovatsiya vazirligining ta'lim-tarbiya jarayonini tashkil etishga oid buyruqlari, Davlat ta'lim standartlari, ta'lim yo'nalishlarining va magistratura mutaxassisliklarining malaka talablari, o'quv rejalar va fan dasturlarini takomillashtirish;

- o'quv yuklamalarni rejalashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish;

- meyoriy uslubiy hujjatlarni ishlab chiqish amaliyotini takomillashtirish mexanizmlarini tahlil etish;

- an'anaviy va raqamli ta'limda pedagogik dizaynning xususiyatlarini ochib berish;

- onlayn mashg'ulotlarni tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish;

- mediasavodxonlik va xavfsizlik asoslarini o'zlashtirish;

- pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalarni rivojlantirish;

- raqamli ta'lim resurslaridan foydalanish;

- xalqaro reyting turlari va ularning indikatorlarining ahamiyatini ochib berish;

- OTM reytingiga ta'sir etuvchi omillarni tahlil etish;

- universitetlarning zamonaviy modellarini o'rganish;

- OTM bitiruvchilari va xodimlari tomonidan texnologiyalar transferiga litsenziyalar oluvchi startaplarni shakllantirish va yaratish;

- professor-o'qituvchilarning tadqiqotchi sifatidagi nashr faolligini rivojlantirish istiqbollari tahlil etish;
- innovatsion ta'lim muhiti sharoitida pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish;
- pedagog kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish hususiyatlarini tahlil etish va baholash;
- ijtimoiy va kasbiy tajribaga asoslangan intellektual mashqlarni ishlab chiqish;
- o'quv jarayoni ishtirokchilarini bir-birlari bilan tanishtirish, samimiy do'stona munosabat va ijodiy muhitni yuzaga keltirish, tinglovchilarning ijodiy imkoniyati va shaxsiy sifatlarini ochish, tinglovchilarning hamkorlikda ishlashlari uchun qulay sharoitni vujudga keltirish;
- tinglovchilarning kasbiy kompetensiyalarini o'rganish, tanishish;
- kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida pedagogik deontologiyaning roli, ahamiyatini ochib berish;
- ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi omillar (moddiy-texnik baza, professor-o'qituvchilarning salohiyati va o'quv-metodik ta'minot)ni tahlil etish va baholash;
- talabalarning o'quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholash;
- talabalarning o'quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholashda o'quv topshiriqlari (reproduktiv, produktiv, qisman-izlanishli, kreativ (ijodiy) murakkablik)ni ishlab chiqish metodikasidan samarali foydalanish;
- teatr ovoz rejissyorligi fanlarini o'qitishda ilg'or innovatsiyalarni qo'llash;
- zamonaviy innovatsion musiqiy audiodasturlardan foydalanish va ularni ovoz yozuvida qo'llash;
- teatr ovoz rejissyorligi fanlarini o'qitishda xorijiy mamlakatlar o'quv tizimlarini o'rganish va tahlil qilish bo'yicha
- ovoz rejissyorligi sohasida ilmiy-tadqiqot loyihalarini tayyorlash;
- ovoz rejissyorligi sohasi fanlarini o'qitish metodikasini takomillashtirish;
- ovoz rejissyorligi sohasida ilmiy-tadqiqotlarni o'tkazish va yangi ilmiy hamda amaliy natijalarni olish *malakalarga* ega bo'lishi lozim.

Tinglovchi:

- Yangi O'zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma'naviy asoslarini mazmun-mohiyatini yoritib berish;
- O'zbekiston Respublikasi Oliy ta'lim, fan va innovatsiya vazirligining buyruqlari asosida ta'lim-tarbiya jarayonlarini tashkil etish;
- Davlat ta'lim standartlari, malaka talablari, o'quv rejalar va fan dasturlar asosida fanning ishchi dasturini ishlab chiqish amal qilish va ularni ijrosini ta'minlash;
- raqamli ta'lim resurslari va dasturiy mahsulotlarini o'quv jarayoniga faol tatbiq etilishini tashkil etish;
- raqamli ta'lim resursini pedagogik loyihalash texnologiyasi asoslarini o'zlashtirish;

- raqamli ta'lim muhitida pedagogik dizaynga oid innovatsiyalarni amaliyotga tatbiq etish;
- universitetlarning xalqaro va milliy reytingini baholash;
- OTMLlarda talim, ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish, ilmiy tadqiqot natijalarni tijoratlashtirish yo'llarini tahlil etish va amaliyotga tatbiq etish;
- «Amaliyotchi professorlar» (PoP, Professor of Practice) modelini qo'llash;
- professor-o'qituvchilarning tadqiqotchi sifatidagi nashr faolligini rivojlantirish istiqbollari yoritib berish;
- pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning nazariy asoslarini amaliyotga tatbiq etish;
- pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik trayektoriyalarini ishlab chiqish;
- kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida uchraydigan to'siqlarning xilma-xilligi va o'ziga xos xususiyatlari, sabablarini amaliy tomonlarini yoritish, ularni yechish bosqichlarini guruh bilan birgalikda aniqlash;
- talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholash;
- talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning elektron monitoring tizimini yuritish;
- talabalarning ta'limiy (o'quv predmetlari), tarbiyaviy (ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar) va rivojlantiruvchi (ilmiy-tadqiqot ishi, start-up loyihalar) maqsadlarini baholash;
- teatr ovoz rejissyorligi sohasida ilmiy-tadqiqot loyihalarini tayyorlash;
- teatr ovoz rejissyorligi sohasi fanlarini o'qitish metodikasini takomillashtirish;
- teatr ovoz rejissyorligi sohasida ilmiy-tadqiqotlarni o'tkazish va yangi ilmiy hamda amaliy natijalarni olish
- ovoz rejissyorligi sohasida ilmiy-tadqiqot loyihalarini tayyorlash;
- ovoz rejissyorligi sohasi fanlarini o'qitish metodikasini takomillashtirish;
- ovoz rejissyorligi sohasida ilmiy-tadqiqotlarni o'tkazish va yangi ilmiy hamda amaliy natijalarni olish ovoz rejissyorligi sohasida ilmiy-tadqiqot loyihalarini tayyorlash;
- ovoz rejissyorligi sohasi fanlarini o'qitish metodikasini takomillashtirish;
- ovoz rejissyorligi sohasida ilmiy-tadqiqotlarni o'tkazish va yangi ilmiy hamda amaliy natijalarni olish **kompetensiyalariga** ega bo'lishi lozim.

Kurs hajmi

Qayta tayyorlash va malaka oshirish kursi 288 soatni tashkil etadi. Bunda o'quv dasturining 144 soat hajmi ishdan ajralmagan mustaqil malaka oshirish shakllari asosida, 144 soati to'g'ridan-to'g'ri (bevosita) malaka oshirish shaklida ishdan ajragan holda amalga oshiriladi. Malaka oshirishning bevosita shaklida bir haftadagi o'quv yuklarni eng yuqori hajmi 36 soatni tashkil etadi. Attestatsiyadan muvaffaqiyatli o'tgan kurs tinglovchilariga O'zbekiston

Respublikasi Prezidentining 2015 yil 12 iyundagi PF-4732-son Farmoni 3-ilovasi bilan tasdiqlangan davlat namunasidagi malaka attestati beriladi.

“TEXNOGEN SAN’ATI” YO‘NALISHI BO‘YICHA QAYTA TAYYORLASH VA MALAKA OSHIRISH KURSINING O‘QUV MODULLARINING MAZMUNI

1.1. Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi va jamiyatning ma’naviy asoslari.

2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasining davlat va jamiyat hayotini takomillashtirishdagi o‘rni va ahamiyati.

Yangi O‘zbekiston sharoitida davlat va jamiyat hayotida olib borilayotgan islohotlar mazmuni va mohiyati. 2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasining o‘rni va ahamiyati. Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasida Yangi O‘zbekistonni barpo etishning siyosiy-huquqiy, ijtimoiy-iqtisodiy va ilmiy-ma'rifiy asoslari.

2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasining asosiy yo‘nalish va maqsadlari.

Inson qadrini yuksaltirish va erkin fuqarolik jamiyatini yanada rivojlantirish orqali xalqparvar davlat barpo etish. Mamlakatimizda adolat va qonun ustuvorligi tamoyillarini taraqqiyotning eng asosiy va zarur shartiga aylantirish. Milliy iqtisodiyotni jadal rivojlantirish va yuqori o‘sish sur'atlarini ta'minlash. Adolatli ijtimoiy siyosat yuritish, inson kapitalini rivojlantirish. Ma'naviy taraqqiyotni ta'minlash va sohani yangi bosqichga olib chiqish. Milliy manfaatlardan kelib chiqqan holda umumbashariy muammolarga yondashish. Mamlakatimiz xavfsizligi va mudofaa salohiyatini kuchaytirish, ochiq, pragmatik va faol tashqi siyosat olib borish.

O‘zbekiston Respublikasining zamonaviy konstitutsionalizmi.

O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasining asosiy prinsiplari. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida inson va fuqaroning asosiy huquqlari, erkinliklari va burchlari. Jamiyatning iqtisodiy negizlari. O‘zbekiston Respublikasi Konstitutsiyasida ma'muriy-hududiy va davlat tuzilishi masalalari. Davlat hokimiyatining tashkil etilishining konstitutsiyaviy asoslari.

1.2. Oliy ta’limning normativ-huquqiy asoslari.

Oliy ta’lim sohasiga oid qonun hujjatlarining umumiy tavsifi.

Oliy ta’lim tizimini tartibga soluvchi normativ - huquqiy xujjatlar tushunchasi. Normativ-huquqiy xujjatlarning turlari. Normativ huquqiy xujjatlarga qo‘yiladigan talablar. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi, O‘zbekiston Respublikasining “Ta’lim to‘g‘risida”gi qonuni. Ta’lim jarayoni ishtirokchilarini ijtimoiy himoya qilish. Ta’lim to‘g‘risidagi qonun xujjatlarini buzganlik uchun javobgarlik.

Oliy ta’lim sohasiga oid qonunosti hujjatlari va ularning turlari.

O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Oliy ta’lim tizimiga oid farmonlari va qarorlari: O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi. 2022 - 2026 yillarga mo‘ljallangan yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi. Davlat oliy ta’lim muassasalarining akademik va tashkiliy-boshqaruv mustaqilligini ta’minlash bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar. Davlat oliy ta’lim muassasalariga moliyaviy mustaqillik berish chora-tadbirlari.

Oliy ta’lim, fan va innovatsiyalar vazirligining buyruqlari.

O‘zbekiston Respublikasi Oliy ta’lim, fan va innovatsiya vazirligining ta’lim va tarbiya jarayonlarini tashkil etishga oid buyruqlari. Davlat ta’lim standartlari, ta’lim yo‘nalishlari va magistratura mutaxassisliklarining Malaka talablari, o‘quv rejalar, fan dasturlari va ularga qo‘yiladigan talablar. O‘quv yuklamalarini rejalashtirish va ularning bajarilishini nazorat qilish usullari. OTMlarning lokal xujjatlari (Ustav, Ichki tartib qoidalar).

Meyoriy uslubiy hujjatlarni ishlab chiqish amaliyotini takomillashtirish mexanizmlari. Ta’lim yo‘nalishlari va magistratura mutaxassisliklarining Malaka talablari, o‘quv rejalar va fan dasturlarini ishlab chiqish. Xorijiy tajribalar asosida Malaka talablari, o‘quv rejalar va fan dasturlarini takomillashtirish.

1.3. Pedagogik faoliyatda raqamli kompetensiyalar.

Ta’lim jarayonini raqamli transformatsiyasi.

Pedagogning raqamli kompetentligi va uning tarkibiy tuzilmasi. Raqamli didaktika va uning asosiy tamoyillari. Raqamli ta’lim resurslarini loyihalash uchun asosiy talablar. Raqamli ta’lim resurslari sifatini baholash.

Raqamli ta’lim muhitida pedagogik dizayn. Mediasavodxonlik va xavfsizlik.

An’anaviy va raqamli ta’limda pedagogik dizaynning xususiyatlari. Raqamli ta’lim resursini pedagogik loyihalash texnologiyasi. ADDIE pedagogik dizayn tushunchasi. UX-dizayn. Internetdagi turli manbalar bilan ishlashda maxsus norma va qoidalarga rioya qilish: mediasavodxonlik, mualliflik huquqi, axborot xavfsizligi. Internetda mualliflik huquqlarini himoya qilish usullari.

Raqamli ta’lim resurslari va dasturiy mahsulotlari.

Raqamli ta’lim resurslaridan (RTR) foydalanish. RTRni tanlash, elektron kutubxonalar bilan ishlash, ta’lim oluvchilarning ehtiyojlaridan kelib chiqqan holda ochiq o‘quv platformalarida ommaviy onlayn kurslarni tanlash.

Multimedia va infografika asosida interaktiv didaktik mayeriallar yaratish va bulut xizmatlarida saqlash.

Pedagogik faoliyatda bulutli xizmatlardan (Google, H5P, Canva, figma) foydalanish. Bulutli xizmatlardan foydalanib infografika, videoma’ruza va multimedia vositalarini o‘z ichiga qamrab olgan interaktiv taqdimot yaratish, animatsiya effektlarini o‘rnatish, giperhavolalar yordamida taqdimot namoyishini boshqarish.

Masofiviy ta’lim platformalariga videokontent yaratish: Onlayn video muharrirlardan (AdobePremiere Pro, Davinci Resolve, FinalCut) foydalangan holda audio va video montaj qilish. Taklif etilgan muharrirdan foydalanib, tanlangan mavzu bo‘yicha video yozish, tahrirlash va saqlash.

Onlayn mashg'ulotlarni tashkil etishda raqamli texnologiyalardan foydalanish.

Onlayn mashg'ulotlarni tashkil etishda vebinar xizmatlari (Zoom, Yandeks.Telemost Google Meet va b.) bilan ishlash.

1.4. Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish.

Jahonda oliy ta'lim rivojlanish tendensiyalari: umumiy trendlar va strategik yo'nalishlar.

Zamonaviy ta'limning global trendlari. Ta'limning globallashuvi, ta'limning oxirgi o'n yilliklarda butun dunyoda butun jahon iqtisodiy, siyosiy, madaniy integratsiyasi va unifikatsiyasi, kengaytirish jarayoni vazifasini bajarishi. Milliy ta'lim tizimlarining davlat chegaralaridan chiqib, ta'limning baynallminallashuvi va yagona ta'lim makoni va ta'lim xizmatlari bozorining shakllanishi. Ta'limning ommaviylashuvi. Ta'limning demokratlashuvi. Ta'lim texnologiyasi. Inson kapitalining iqtisodiy o'sishning asosiy omili sifatida rivojlanishida ta'limning yoshdagi ahamiyati. Uzlüksiz va umr davomida ta'lim olish. Talantlar uchun raqobatchilikning kuchayishi.

Oliy ta'limning zamonaviy integratsiyasi: global va mintaqaviy makonda raqobatchilikdagi ustuvorliklari, universitetlarning xalqaro va milliy reytingi.

OTMlarni reyting bo'yicha ranjirlash. Xalqaro reyting turlari va ularning indikatorlari. Jahon universitetlari reytingi. Universitetlarni mustaqil baholash yondashuvlarini aniqlashtirish. Quacquarelli Symond(QS). Shanxay (Shanghai Jiao Tong University) universitetining oliy ta'lim instituti (Institute of Higher Education) tomonidan dunyoning 500 ta yetakchi universitetlari- ARWU-500 ro'yxati. Times Higher Education(THE) World University Ranking reytingi.

Oliy ta'limning zamonaviy integratsiyasi: global va mintaqaviy makonda raqobatchilikdagi ustuvorliklari, universitetlarning xalqaro va milliy reytingi.

OTM reytingiga ta'sir etuvchi omillar. OTMlarni reyting bo'yicha ranjirlash. Xalqaro reyting turlari va ularning indikatorlari. Jahon universitetlari reytingi. Universitetlarni mustaqil baholash yondashuvlarini aniqlashtirish. Quacquarelli Symond(QS). Shanxay (Shanghai Jiao Tong University) universitetining oliy ta'lim instituti (Institute of Higher Education) tomonidan dunyoning 500 ta yetakchi universitetlari- ARWU-500 ro'yxati. Times Higher Education(THE) World University Ranking reytingi.

OTM larda talim, ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish, ilmiy tadqiqot natijalarni tijoratlashtirish.

Zamonaviy universitet jamiyatning faol, ko'pqirrali va samarali faoliyat yurituvchi instituti sifatidagi uchta yirik vazifalari. Universitetlarning zamonaviy modellari va ularning transformatsiyasi. Universitetlarning klassik modellari. Universitetlarning zamonaviy modellari. Zamonaviy kelajak universitetlarning beshta asosiy modellari. Universitet 1.0 dan universitet 3.0 modeliga o'tish borasidagi muammolar, yechimlar va istiqbollar. Tadbirkorlik universitetiga o'tish uchun zarur bo'ladigan o'zgarishlar. Tadbirkorlik universitetining asosiy vazifalari. Texnologiyalarni tijoratlashtirish. Akademik tadbirkorlik = «universitet spin-offi».

Akademik spin-off - universitetga taalluqli bo'lgan texnologiyalar asosida universitet xodimlari yoki bitiruvchilari tomonidan yaratiladigan shu'ba tashkilot. OTM bitiruvchilari va xodimlari tomonidan texnologiyalar transferiga litsenziyalar oluvchi start-aplarni shakllantirish va yaratish. Zamonaviy tadbirkorlik universiteti modeli tamoyillari. Tadbirkorlik universiteti faoliyatining muhim yo'nalishlari. Universitet 4.0 kelajak universiteti sifatida. Kelajak universitetining asosiy konturlari.

Universitet 3.0 modelida professor - o'qituvchilar faoliyatini tashkil etish: «amaliyotchi professorlar» (pop, professor of practice) modeli.

Universitetlarning an'anaviy vazifalari (transformatsiya): o'quv faoliyati (yangi o'quv predmetlarining paydo bo'lish, ta'limning innovatsion usullarining rivojlanishi); ilmiy faoliyat (yangi bilimlarni generatsiyalash; individual va fanlararodan guruhli tadqiqotlarga o'tish). universitetlarning yangi («uchinchi») vazifasi: universitetlar bo'linmalarida olingan ilmiy natijalarni tijoratlashtirish (patentlashtirish, litsenziyalashtirish, kichik innovatsion kompaniyalarni yaratish va boshq.). Istitutsional sohalar kesishuvidagi innovatsiya. Uch qirrali spiral modeli: innovatsiyalar, kelishuvlar va bilimlar makoni. «Amaliyotchi professorlar» (PoP, Professor of Practice) modeli. «Amaliyotchi professorlar» (PoP, Professor of Practice) modeli asosida universitetga yuqori texnologiyaga asoslangan firmalarni yaratgan xodimlarni jalb etish mexanizmi.

Professor-o'qituvchilarning tadqiqotchi sifatidagi nashr faolligini rivojlantirish istiqbollari.

ORCID, JEL Classification (Code) va Mendeley, Grammarly, CorelDraw dasturlaridan foydalanib dissertatsiya ishi paragraflari, ilmiy maqolalar va biznes hisobotlarni IMRAD formatida rasmiylashtirish. Scopus xalqaro ilmiy bazasida Sifat ko'rsatkichlari: Quartile (kvartil); CiteScore (yiliga sitatalash soni); SJR (SCImago Journal Rank); SNIP (Source Normalized Impact per Paper); kvartillar va protsentillar; Scopusdagi jurnallarni tekshirish; Scopus, Web of Science yoki yuqori impakt faktorli (IF) jurnallarda maqola chop etish. Ilmiy maqolalarning turlari (nazariy) ilmiy maqolalarning turlari (empirik/amaliy). Maqolaning tahririyatda o'tish protsedurasi. Mahsuldor va ko'p nashr ettiruvchi tadqiqotchi bo'lish yo'llari.

1.5. Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirish.

Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishga yangicha yondashuv.

Kasbiy kompetensiyalarning mazmun va mohiyati. Kasbiy kompetensiyalar va ularning o'ziga xos xususiyatlari Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonini tashkil etishda innovatsion, akmeologik, aksiologik, kreativ, reflektiv, texnologik, kompetentli, psixologik, andragogik yondashuvlar va xalqaro tajribalar hamda ularning kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishga ta'siri.

Pedagogik texnika - kasbiy kompetensiyalar kompetensiyalarni rivojlantirishning asosiy omili sifatida.

Pedagogik texnika xakida tushuncha. Pedagogik texnika – pedagog xulking boshkarish omili sifatida. O'qituvchi faoliyatida pedagogik texnikaning axamiyati. Pedagogik texnikaning asosiy komponentlari. Pedagogik texnikani shakllantirish

yo'llari. Tinglovchilar diqqatini o'ziga tortish usullari. Auditoriyani boshqarish psixologiyasi, tinglovchilarga ta'sir etish va ishontirish usullari. Pedagog faoliyatiga qo'yiladigan baho darajasi – pedagogik kvalimetriY. Pedagogik deontologiya, pedagogik boshqaruv va texnika o'qituvchi faoliyatini samarali tashkil etishning asosiy shakli.

Kasbiy kompetentsiyalarni shakllantirish va rivojlantirish yo'llari.

Ijtimoiy va kasbiy tajribaga asoslangan intellektual mashq. O'quv jarayoni ishtirokchilarini bir-birlari bilan tanishtirish, samimiy do'stona munosabat va ijodiy muhitni yuzaga keltirish, tinglovchilarning ijodiy imkoniyati va shaxsiy sifatlarini ochish, tinglovchilarning hamkorlikda ishlashlari uchun qulay sharoitni vujudga keltirish. Tinglovchilarning kasbiy kompetensiyalarini o'rganish, tanishish. Tarqatma materiallar bilan kichik guruhlarda ishlash. Guruhlar taqdimoti.

Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida pedagogik deontologiyaning roli, ahamiyati.

Pedagogik deontologiya – pedagogning odab ahloqi fani: mazmuni, mohiyati, ahamiyati. Pedagog obro'si va uni faoliyatda namoyon bulishi. Pedagog nafosati va odobini shakllantirish, rivojlantirish yo'llari xamda unga erishish shart-sharoitlari. Talabalarning o'quv-bilish faoliyati faolligini oshirish va mustaqil ta'limini tashkil etish. Pedagogning kasbiy kompetensiyalarini rivojlantirishning pedagogik-psixologik troyektoriyalarini ishlab chiqish.

Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida uchraydigan to'siqlar, qiyinchiliklar va ularni bartaraf etish yo'llari.

Pedagog faoliyatida uchraydigan to'siqlar va ularni yechish yo'llari. Yosh pedagoglar faoliyatida odatda yul qo'yiladigan xatolar va ularni yengish yo'llari. Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirish jarayonida uchraydigan to'siqlarning xilma-xilligi va o'ziga xos xususiyatlari, sabablarini amaliy tomonlarini yoritilishi, ularni yechish bosqichlarini guruh bilan birgalikda aniqlanishi. Kasbiy kompetensiyalarni rivojlantirishda uchraydigan to'siqlarni yechishda, to'g'ri harakatlar qilishda pedagogning kompetentlik va kreativlik darajasi, pedagogik kvalimetriyasi. Kichik guruhlarda tarqatma materiallar bilan ishlash. Guruhlar taqdimoti.

1.6. Ta'lim sifatini ta'minlashda baholash metodikalari.

Talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning nazariyasi.

Baholash, baholashning maqsadi va vazifalari. ta'lim sifatiga ta'sir etuvchi omillar (moddiy-texnik baza, professor-o'qituvchilarning salohiyati va o'quv-metodik ta'minot). Baholash turlari (joriy, oraliq, yakuniy va xalqaro). Baholash tamoyillari va mezonlari.

Talabalarning o'quv auditoriyadagi faoliyatini baholash.

Kredit-modul tizimida talabalarning bilimi, ko'nikmasi, malakasi va kompetensiyalarini nazorat qilish va baholashning o'ziga xos xususiyatlari, didaktik funksiyalari.

Talabalarning o'quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholash. Talabalarning kurs ishi, bitiruv malakaviy ishi, o'quv-malakaviy amaliyot (mehnat faoliyati)ini

nazorat qilish. Talabalarning o'quv auditoriyadan tashqari faoliyatini baholashda o'quv topshiriqlari (reproduktiv, produktiv, qisman-izlanishli, kreativ (ijodiy) murakkablik)ni ishlab chiqish metodikasi.

Talabalar kasbiy tayyorgarlik sifatini kompleks baholashning elektron monitoring tizimi.

Talabalarning ta'limiy (o'quv predmetlari), tarbiyaviy (ma'naviy-ma'rifiy tadbirlar) va rivojlantiruvchi (ilmiy-tadqiqot ishi, start-up loyihalar) maqsadlarini baholash. Baholashning miqdor va sifat tahlili.

1.7 Ovoz rejissyorligi fanlarini o'qitishda jahon mamlakatlari ta'lim tizimini tadbiq etish.

Ta'lim jarayonining tuzilmasi ikki jarayonni qamrab oladi. Xususan nazariy va amaliy qismdan iborat. Ovoz rejissyorligi mahoratida o'tiladigan nazariyani kelib chiqish tarixi, rivojlanish jarayoni va hozirgi davrdagi xolatlari haqida so'z ketadi.

Ovoz rejissyorligi mahorati fanini o'qitishdan maqsad tinglovchilarda yuqori darajadagi did va badiiy tafakkurni shakllantirish, ovoz rejissyorlik san'atda ovozlashtirish san'atining tutgan o'rnini tushuntirish, yangi, zamonaviy asbob-uskunalarni ijodiy faoliyatida qo'llash usullarini yaratish va tadbiq etish, ovozlashtirish san'atida ilmiy-nazariy ishlar olib borish fanning yangi uslublarini yaratishga o'rgatish.

Ovoz rejissyorligi mahorati fanlarini o'qitishda kompyuter texnologiyalaridan foydalaniladi. Xususan audio yozuvlar, badiiy asarlarni zamonaviy innovatsion uskunalarda yozib olingan va tinglovchilarning audiovizual amaliy-badiiy ishlarini ekrandagi namoyishi orqali ko'rsatilishi va ularning tahlili.

Ovoz rejissyorligi fanlarida ochiq darslar amaliy tarzda o'tkaziladi. Mazkur fanni o'zlashtirishlari uchun o'qitishning ilg'or va zamonaviy usullaridan foydalanish, yangi informatsion-pedagogik texnologiyalarni tadbiq etish muhim ahamiyatga egadir. Fanni o'zlashtirishda darslik, o'quv va uslubiy qo'llanmalar, ma'ruza matnlari, tarqatma materiallar, elektron materiallar, miksher pultlari, turli jihozlar hamda ovoz yozuvchi kompyuter dasturlaridan foydalaniladi. Ochiq darslarda mos ravishdagi ilg'or pedagogik texnologiyalardan foydalanilgan holda olib boriladi.

Amaliy mashg'ulotlar tinglovchilarning taklif etilayotgan mavzuga bo'lgan munosabatini yozma, og'zaki javob yoki amaliy ijro ko'rinishlarida ifoda etishlari uchun imkon yaratishi ko'zda tutilgan. Amaliy mashg'ulotlardagi rejalashtirilgan masalalar pedagog tomonidan maxsus tayyorlangan tarqatma materiallar, yozma manbalar, qo'shimcha vositalar, shuningdek aktyorlar bilan amaliy ishlash orqali tinglovchilarning ishlash metodikasini yangilash uchun xizmat qilishi kerak.

Ushbu fan bo'yicha o'rganilgan bilimlar yakka (amaliy) mashg'ulotlarda amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlab boriladi. Xususan har bir mavzu yuzasidan talaba ma'lum amaliy ovoz yozuvini amalga oshiradi. Turli janrlarda va sohalarda oddiy ovoz yozuvidan murakkab ovoz yozuvi va yozuv tahlili bilan muntazam ravishda rahbar nazorati ostida shug'ullanib boradi. Bundan tashqari talaba turli sohalardagi video, audio yozuvlarni eshitib tahlil qilib boradi.

Yakka mashg'ulotlar talabada tajribalar vositasida o'z ijodiy yo'nalishini aniqlash kabi zarur ko'nikmalarni shakllantirishga qaratiladi.

Talaba yakka amaliy yozuvlarini yakuniy reytingda taqdim etib boradi va bu amaliy ish nazariy bilimlar bilan birgalikda baholanib boriladi.

Talabalarda ijodiy ish mavzularini mustaqil ravishda tanlash ko'nikmasini shakllantirish. Talabalar bilimi namoyish etilgan ijodiy ishga qarab baholanadi. Ijodiy ishni baholashda uning saviyasi, g'oyasi, qay darajada yondashilganligi, parchaning zamon talablariga javob berish darajasi inobatga olinadi. Innovatsion pedagogik texnologiyalarning FSMU metodi, assisment metodi, insert metodi, Venn diagrammasi kabi metodlaridan foydalanish.

Ovoz rejissyorligi mahorati bo'yicha talabaning mustaqil ta'limi shu fanni o'rganish jarayonining tarkibiy qismi bo'lib, zamonaviy innovatsion texnologiyalari va axborot resurslari bilan to'la ta'minlangan.

Mustakil ta'lim tinglovchilarning fan doirasidagi bilimlarini yanada chuqurlashtirishga, mustakil ravishda yanada rivojlantirishga yaqindan yordam beradi, jumladan, san'atga oid ilmiy manbalar ustida ilmiy tadqiqotlar olib borishni rivojlantirish, milliy va jaxon kino maktablari va yo'nalishlari yutuklarini taxlil qilish, badiiy tafakkur madaniyatini va butungi kunning san'at amaliyotini tankidiy yondoshuv orqali o'zlashtirish malakasini shakllantirish. Faoliyatning bu turi – topshiriklarning kuyidagi ro'yxatini qamrab olishi mumkin: o'kuv dasturiga kiritilmagan ayrim masalalarni nazariy jixatdan mustaqil tadqiq etish, keng kamrovli amaliy materialni mustakil taxlil etish, tankidiy tahlil, ovoz rejissyorligi san'atini tushunish va xokazolar.

1.8. Ovoz yozish texnologiyalarining raqamli tizimda foydalanish qulayliklari.

Ovoz yozishda zamonaviy kompyuter texnologiyalarining asosiy tamoyillari- ovoz yozishda kompyuter texnikasini tutgan o'rni, Tv va radio dasturlarini ovoz yozuvi va montaj jarayonida ovozlarni musiqiy dasturlar yordamida sof va sifatli montaj qilish; spektakllarni ovozlashtirish jarayonida ovozlarni tasvirga mosligi (ovoz planlari), yozib olingan jonli musiqiy asarlarni bir necha nusxalarini (dubl variantlarini) eshitib, orasidan badiiy va texnik nuqsonlarsiz ijrolar tanlab olinib montaj qilinishi kabilardir va h.k.

Zamonaviy kompyuter texnologiyalari yordamida ovozni yozib olish va qayta ishlash mavzusida nazariy bilimlarni shakllantirish, tinglovchilarni ovoz yozishda kompyuter tehnologiyalarini mustaqil tanlashga o'rgatish, fan doirasida olingan nazariy bilimlarni amaliyotda qo'llay olish malakasini shakllantirish, ovoz yozib olish apparatlaridan oqilona va to'g'ri foydalanish ko'nikmalarini shakllantirish.

Ushbu mavzusida ovozning yozish jarayonida studiya jihozlari va ovoz yozish programmalari bilan tanishtirish, ovoz yozish programmlarining barcha bajaradigan funksiyalaridan foydalana olish, ovoz yozish va chiqarish apparatlari, ularning tuzilishi va foydalanish qoidalari o'rganadi.

Ovoz rejissyorligi fan bo'yicha o'rganilgan bilimlar amaliy mashg'ulotlarda amaliy ko'nikmalar orqali mustahkamlab boriladi. Xususan, har bir musiqa yozuvi malum bir texnik anjom bilan amaliy tarzda takroriy tajribalar orqali sinab

ko‘rilishi yaxshi natija beradi. Ma’lum bir musiqiy yozuvlar, simfonik orkestr, xalq cholg‘u ansambli ijrosidagi konsertlar tahlil qilib boriladi. Zamonaviy texnik jihozlarni to‘g‘ri tanlash va foydalanish, musiqiy muvozanatni saqlash amaliy mashqlar orqali sinovlardan o‘tkaziladi.

Ovoz rejissyori ishi mohiyatiga ko‘ra amaliy ish hisoblanadi. Shu bilan birga uning faoliyati nazariy asoslanmagan, uni meyorlovchi metodikaning o‘zi ham yo‘q. Faqat kundalik ish jarayoni, hamkasblar bilan bahs-munozara va tajriba almashish, muvaffaqiyatlar va muvaffaqiyatsizliklar haqida fikr yuritish asosida kasbiy, estetik va badiiy mezonlar ishlab chiqiladi. Ular orqali nazariyada aks etmagan, ilmiy tatqiqot obyekti bo‘lmagan jihatlar so‘z bilan ifodalanadi. Shunda ovoz rejissyorining eruditsiyasi, uning eshitish qobiliyati, didi, odamlar bilan muloqot qilishi singari talablar doirasi vujudga keladi va bu murakkab noyob kasb ekanligini isbotlaydi.

Dastlabki kurslarda amaliy mashg‘ulotlar teleko‘rsatuv, badiiy va hujjatli filmlar, spektakllarni tomosha qilish, musiqa, radio eshittirish va fonogrammalar eshitish kabilarni tahlil qilinadi. Talabalar egallashi lozim bo‘lgan amaliy ish turlari:

A) xona va ovoz, musiqa asbobi akustik xususiyatlarini ta’sirini hisobga olib musiqa va nutq yozish. Mikrofonni to‘g‘ri tanlash va o‘rnatish, musiqa va akustik balans mutanosibligi.

B) kinostudiya, radio va tv da ishlash. Teleradioeshittirish studiyasi akustik xususiyati. Ovoz reverberatsiyasi va tarqalishi vaqtini aniqlash. Kino, tele, radio san’ati asarlarining dinamik xususiyatlarini berish. Chastotali filtni qo‘llash. Sun’iy reverberatsiya. Kompressiya va shovqinni bosish.

V) janri bo‘yicha turlicha bo‘lgan konsertlarni o‘tkazishda qatnashish, zamonaviy estrada guruhlari chiqishlarini ovozlashtirish va h.k.

O‘tgan asrni 70 – 80 yillaridan boshlab musiqani va ovoz yozuvlarini raqamli tarzda qayta ishlash rivojlana boshladi. Bunga asosiy sabab axborot kommunikatsiya texnologiyalarini keng tarzda rivojlandi va tarqalishi bo‘ldi. Hozirgi kunga kelib turli musiqiy dasturlarda ovoz yozish amaliyoti keng qo‘llanib kelmoqda. Masalan bular: Nuendo, Cubase, Logic, Pro Tools va hokazo. Nuendo dasturining bo‘limlari.

«Pro Tools» musiqiy dasturi «Apple Macintosh» kompyuterlari uchun mo‘ljallangan bo‘lib, ovoz yozish va tenglashtirish jarayonida «Nuendo» va «Cubase SX» dan tubdan farq qiladi.

Shu o‘zinda «Apple Macintosh» kompyuterlariga to‘xtalib o‘tadigan bo‘lsak, bundan qariy 25 yil muqaddam 1984 yil 24 yanvarda «Apple Macintosh» ning ilk nusxasi dunyo yuzini ko‘rdi. «Apple Macintosh» grafik interfeys va sichqoncha bilan boshqariladigan birinchi zamonaviy kompyuterdir. Dastlab “Mac”ning protsessor bazasi Motorola 6800, 8 Gs chastotali, 128 Kb OZU, 9- dyuymli displeydan iborat edi. Yillar o‘tishi bilan “Mac”ning ko‘rinishi bilan bir qatorda protsessori va ishlash jarayonidagi dasturlari takomillashdi.

1.9. Teatr asarlarini ovozlashtirishning zamonaviy innovatsion texnologiyalari.

Teatrda ovoz rejissyorligi spektaklning ovoz xususiyatini yaratish bo'yicha badiiy ijodiyotning spetsifik turidir. U yechilayotgan vazifa, material, ifoda imkoniyatlari va badiiy tomoshani ishlab chiqarish texnologiyasi spetsifikasidan qat'iy nazar, o'zining muhim xususiyatlariga ega. Tomosha san'atlarining ovoz rejissyori postanovkachi-rejissyor va kompozitor bilan hamkorlikda badiiy-ifodaviy vositalarning boy spektri hamda zamonaviy texnologiya imkoniyatlarini amalga oshirgan holda, audiovizual asarning tovush qatlamini yaratadi.

Ovoz rejissyori o'zining reja va maqsadlarini tovush ustida ishlashning keyingi barcha amaliyotlarini belgilab beruvchi, ishlab chiqarishning muhim hujjati bo'lgan tovush eksplikatsiyasi yoki partiturada bayon etadi.

Tovush yechimi doimo asarning boshqa komponentlari bilan uzviy bog'liqlikda bo'lishi kerak, shu bois, dramaturg va rejissyor ovoz rejissyori bilan hamkorlikda, pyesa, ssenariy ustida ishlash bosqichidayoq, rejissyorlik ishlanmalarini yaratish chog'idayoq, tovushli tomosha obrazlarini ishlab chiqishlari juda muhim.

Spektakl tovushqatorining yaratilish jarayoni ikki bosqichdan iborat:

- asardagi tovushli tomosha obrazi konseptual modelining pyesa adabiy ssenariysi, rejissyorlik ishlanmasi va tasviriy material asosida shakllanishi;

- mazkur konsepsiyaning ovoz rejissyorligi vositalari orqali amalga oshirilishi.

- Audiovizual asarlar tovush strukturasi ijodiy g'oyasi va materializatsiyasini amalga oshirish, ovoz rejissyorligining badiiy-texnik usullarida foydalaniladigan texnologik imkoniyatlarning mavjud darajasi hamda tovush yozishning akustik sharoitlari bilan chambarchas bog'liq.

- Ovoz rejissyori audiovizual asarning tovushli tarmog'iga mas'uldir. Tovush strukturasi realizatsiyasi va uning tovushli tomosha konsepsiyasiga ishlov berishda qatnashayotib, ovoz rejissyori asarning yaratilishida ishtirok etib, ijodiy jamoaning asosiy a'zolaridan biri bo'ladi. Uning asosiy vazifasi – tabiiy tinglashga xos bo'lgan hissiyotlarning butun majmuasini to'liq yetkazib berish: bu keng taassurotlar, jarang shaffofligi, tovush (musiqiy) balansi va tembr bo'yog'idir.

- Teatrlashtirilgan tomoshaning ovoz rejissyori musiqa, spektaklning bu yoki boshqa joyida, u yoki bu sahnada nimani ifodalashini aniq biladi. Asarni nigoh bilan to'laligicha qamrab ola bilgandagina, qaysi voqelik funksiyasida aynan qanday musiqa kerak bo'lishini ajratib olish mumkin.

- Ovoz effektlarini rivojlanishi teatr paydo bo'lishi bilan bog'liq. Ilk maxsus ovozlarni kashf etib, ulardan foydalanilganligini antik davrining namoyishlarida ko'rishimiz mumkin. Bunga Esxil va Yevripid asarlarini misol qilishimiz mumkin. Sahna ortida turgan kishi turli harakatlar orqali ijro qilgan, masalan, momakaldirok yoki shunga o'xshash effektlarni. Shekspir davriga kelib teatr namoyishlarida gumburlash kabi effektlarni barabanni urish orkali xosil qilingan. Shu qatorda barabanda o'q otilishi, ayrim jonivorlarning ovozlari xam hosil qilingan. XVIII

asrning boshlariga kelib gumburlashni xosil qilishda katta metal bo'laklaridan foydalanilgan. Bu variant mashxur bo'lib va ommalashib ketdi.

- Teatr rivojlanishi maxsus ovoz effektlarini xam rivojlanishiga turtki bo'ldi. Maxsus aktyorlar saxna ortida turib turli ovoz effektlarini ijro etishlari tez-tez uchraydigan bo'ldi.

- Zamonaviy maxsus ovoz effektlari (Hard SFX) turli ovozlarni o'z ichiga oladi, asosiy mavzuga bog'lik ovozlar va ekrandagi vokea-xodisalar bilan sinxron bog'lik ovozlarni.

- Maxsus ovoz effektlarining yaratilishida amerikaning Universal kinostudiyasida ishlab shum effektlarini yangi turlarini yaratib kelayotgan Jek Foleyning xizmatlari bekiyosdir. Film ijodkorlari ilk ovozli filmlarda asosiy e'tiborni musika va bosh kaxramonlarning dialoglariga karatishib, kadrdagi ikkinchi darajali vokea-xodisalar bilan unchalik kizikishmagan. Foley birinchi bo'lib kaxramonlarning oyok tovushlari va ularning turfa xilligi, ovozini turli darajadiligiga diqqat e'tiborini karatdi. Bundan tashkari Foley birinchi bo'lib turli ovozlarni maxsus tarzda yaratishni boshladi, fabrikaning ish jarayonidagi shovqini, urush vaktida kurollarning jaranglashi va kerakli boshka maxsus effektlarni misol qilishimiz mumkin. Foley birinchilardan bo'lib kadrdagi predmetlarni tovushini yozib olish uchun imenno o'zi xakikiy akter tarzida, filmni xis qilish uchun shu predmetlarda studiyada o'zi ijro etishga xarakat kildi.

Malakaviy attestatsiya

Tinglovchilarning malakaviy attestatsiyasi kasbiy, o'quv-metodik va ilmiy-metodik faoliyati natijalari (elektron portfolioda qayd etilgan ko'rsatkichlari), kursni tamomlagandan keyingi onlayn test sinovlari hamda Attestatsiya komissiyasida bitiruv ishini himoya qilish asosida o'tkaziladi.

Amaliy mashg'ulotlarni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Amaliy mashg'ulotlarda tinglovchilar o'quv modullari doirasidagi ijodiy topshiriqlar, keyslar, o'quv loyihalari, texnologik jarayonlar bilan bog'liq vaziyatli masalalar asosida amaliy ishlarni bajaradilar.

Amaliy mashg'ulotlar zamonaviy ta'lim uslublari va innovatsion texnologiyalarga asoslangan holda o'tkaziladi. Bundan tashqari, mustaqil holda o'quv va ilmiy adabiyotlardan, elektron resurslardan, tarqatma materiallardan foydalanish tavsiya etiladi.

Mustaqil malaka oshirishni tashkil etish bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar

Mustaqil malaka oshirish quyidagi shakllarni o'z ichiga oladi: ochiq o'quv mashg'ulotlari va mahorat darslarini tashkil etish; iqtidorli va iste'dodli talabalar bilan ishlash; ilmiy konferensiyalarda ma'ruza bilan qatnashish; ilmiy jurnallarda maqolalar chop etish; ko'rgazma va tanlovlarda ishtirok etish; ilmiy loyihalarda ishtirok etish; xalqaro (impakt-faktorli) nashrlarda maqolalar e'lon qilish; ixtiro

(patent), ratsionalizatorlik takliflari, innovatsion ishlanmalarga mualliflik qilish; monografiya, mualliflik ijodiy ishlar katalogini tayyorlash va nashrdan chiqarish; o‘quv adabiyotlari (darslik, o‘quv qo‘llanma, metodik qo‘llanma)ni tayyorlash va nashrdan chiqarish; falsafa doktori (PhD) darajasini olish uchun himoya qilingan dissertatsiyaga ilmiy rahbarlik qilish.

Pedagog kadrlarning mustaqil malaka oshirish natijalari elektron portfolio tizimida o‘z aksini topadi.

Ko‘chma mashg‘ulotlarni tashkil etish bo‘yicha ko‘rsatma va tavsiyalar

Ko‘chma mashg‘ulotlar zamonaviy jihozlar hamda innovatsion texnologiyalarni qo‘llab faoliyat yuritayotgan ishlab chiqarish korxonasi va tashkilotlari, oliy ta‘lim muassasalari, iqtisodiyot tarmoqlari, ilmiy-tadqiqot va loyiha-konstruktorlik muassasalarida olib boriladi.

Dasturning axborot-metodik ta‘minoti

Modullarni o‘qitish jarayonida ishlab chiqilgan o‘quv-metodik materiallar, tegishli soha bo‘yicha ilmiy jurnallar, Internet resurslari, multimedia mahsulotlari va boshqa elektron va qog‘oz variantdagi manbaalardan foydalaniladi.

ADABIYOTLAR

I. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining asarlari

1. Mirziyoyev SH.M. Buyuk kelajagimizni mard va olijanob xalqimiz bilan birga quramiz. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 488 b.
2. Mirziyoyev SH.M. Milliy taraqqiyot yo‘limizni qat’iyat bilan davom ettirib, yangi bosqichga ko‘taramiz. 1-jild. – T.: “O‘zbekiston”, 2017. – 592 b.
3. Mirziyoyev SH.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. 2-jild. T.: “O‘zbekiston”, 2018. – 507 b.
4. Mirziyoyev SH.M. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon bo‘ladi. 3-jild.– T.: “O‘zbekiston”, 2019. – 400 b.
5. Mirziyoyev SH.M. Milliy tiklanishdan – milliy yuksalish sari. 4-jild.– T.: “O‘zbekiston”, 2020. – 400 b.

II. Normativ-huquqiy hujjatlar

1. O‘zbekiston Respublikasining Konstitutsiyasi. – T.: O‘zbekiston, 2023.
2. O‘zbekiston Respublikasining 2020-yil 23-sentabrda qabul qilingan “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni.
3. O‘zbekiston Respublikasining “Korrupsiyaga qarshi kurashish to‘g‘risida”gi Qonuni.
4. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2015 yil 12 iyundagi “Oliy ta’lim muassasalarining rahbar va pedagog kadrlarini qayta tayyorlash va malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish to‘g‘risida”gi PF-4732-sonli Farmoni.
5. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 27 maydagi “O‘zbekiston Respublikasida korrupsiyaga qarshi kurashish tizimini yanada takomillashtirish chora-tadbirlari to‘g‘risida”gi PF-5729-son Farmoni.
6. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019 yil 27 avgustdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining uzluksiz malakasini oshirish tizimini joriy etish to‘g‘risida”gi PF-5789-sonli Farmoni.
7. O‘zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2019 yil 23 sentabrdagi “Oliy ta’lim muassasalari rahbar va pedagog kadrlarining malakasini oshirish tizimini yanada takomillashtirish bo‘yicha qo‘shimcha chora-tadbirlar to‘g‘risida”gi 797-sonli Qarori.
8. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 8-oktabrdagi “O‘zbekiston Respublikasi oliy ta’lim tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasini tasdiqlash to‘g‘risida”gi PF-5847- sonli Farmoni.
9. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2022-yil 28-yanvardagi “2022-2026 yillarga mo‘ljallangan Yangi O‘zbekistonning taraqqiyot strategiyasi to‘g‘risida”gi PF-60-son Farmoni.
10. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining 2023-yil 25-yanvardagi “Respublika ijro etuvchi hokimiyat organlari faoliyatini samarali yo‘lga qo‘yishga

doir birinchi navbatdagi tashkiliy chora-tadbirlar to'g'risida"gi PF-14-sonli Farmoni.

III. Maxsus adabiyotlar

1. Oliy ta'limning meyoriy - huquqiy xujjatlari to'plami. -T., 2013.
2. O'rinov V. O'zbekiston Respublikasi oliy ta'lim muassasalarida ECTS kredit-modul tizimi: asosiy tushunchalar va qoidalar. O'quv qo'llanma. Nyu Bransvik Universiteti, 2020.
3. The European Higher Education Area. - Joint Declaration of the Ministers of Education. - Bologna, 1999, 19 June.
4. Shaping our Own Future in the European Higher Education Area // Convention of European Higher Education Institutions. - Salamanca, 2001, 29-30 march.
5. Virtualnaya realnost kak novaya issledovatel'skaya i obrazovatel'naya sreda. Serfuz D.n. i dr. // JURNAL Nauchno-analiticheskiy jurnal «Vestnik Sankt-Peterburgskogo universiteta Gosudarstvennoy protivopojarnoy sluzhbi MCHS Rossii», 2015. – s.185-197.
6. Ibraymov A.YE. Masofaviy o'qitishning didaktik tizimi. Metodik qo'llanma. – T.: “Lesson press”, 2020. -112 b.
7. Ignatova N. Y. Obrazovaniye v sifrovuyu epoxu: monografiya. M-vo obrazovaniya i nauki RF. – Nijniy Tagil: NTI (filial) UrFU, 2017. – 128 s. http://elar.urfu.ru/bitstream/10995/54216/1/978-5-9544-0083-0_2017.pdf
8. Kiryakova A.V, Olxovaya T.A., Mixaylova N.V., Zaporojko V.V. Internet-texnologii na baze LMS Moodle v kompetentnostno-oriyentirovannom obrazovanii: uchebno-metodicheskoye posobiye / A.V. Kiryakova, T.A. Olxovaya, N.V. Mixaylova, V.V. Zaporojko; Orenburgskiy gos. un-t. – Orenburg: OGU, 2011. – 116 s. http://www.osu.ru/docs/fpkp/kiryakova_internet_technologies.pdf
9. Kononyuk A.YE. Oblachniye vichisleniya. – Kiyev, 2018. – 621 s.
10. Oliy ta'lim tizimini raqamli avlodga moslashtirish konsepsiyasi. Yevropa Ittifoqi Erasmus+ dasturining ko'magida. https://hiedtec.ecs.uniruse.bg/pimages/34/3_UZBEKISTAN-CONCEPT-UZ.pdf
11. Emelyanova O. A. Ta'limda bulutli texnologiyalardan foydalanish // Yosh olim. - 2014. - № 3. - S. 907-909.
12. Moodle LMS tizimida masofaviy kurslar yaratish. O'quv-uslubiy qo'llanma. – T.: Toshkent farmasevtika instituti, 2017.
13. Tendensi i razvitiya visshego obrazovaniya v mire i v Rosii. Analiticheskiy doklad-daydjest. - M., 2021.- 198 s.
14. A.S. Zikriyoyev. Dunyo universitetlari reytingidagi tadqiqotchi olimlar orasida o'zingizni kashf qiling. -T.: Navro'z,2020. ISBN.9789943659285
15. Sherzod Mustafakulov, Aziz Zikriyoev, Dilnoza Allanazarova, Tokhir Khasanov, Sokhibmalik Khomidov. Explore Yourself Among World – Class Researchers. Grand OLEditor, Tashkent 2019, ISBN: 8175 25766-0.
16. Ackoff, Russell L., Scientific Method, New York: John Wiley & Sons, 1962.
17. Barzun, Jacques & Graff. F. (1990). The Modern Researcher, Harcourt, Brace Publication: New York.

18. Muslimov N.A va boshqalar. Innovasion ta'lim texnologiyalari. O'quv-metodik qo'llanma. – T.: “Sano-standart”, 2015. – 208 b.

19. Muslimov N.A va boshqalar. Pedagogik kompetentlik va kreativ asoslari. O'quv-metodik qo'llanma. – T.: “Sano-standart”, 2015. – 120 b.

20. Pecherkina, A. A. Razvitiye professionalnoy kompetentnosti pedagoga: teoriya i praktika [Tekst] : monografiya / A. A. Pecherkina, E. E. Simanyuk, YE. L. Umnikova : Ural. gos. ped. un-t. – Yekaterinburg : [b.i.], 2011. – 233 s.

21. O.S. Frolova. Formirovaniye innovatsionnoy kompetensii pedagoga v prosesse vnutrinskogo povsheniya kvalifikatsii. Diss.k.p.n. Voronej 2018.

22. Kompetensii pedagoga XXI veka [Elektronniy resurs]: sb. materialov resp. konferentsii (Minsk, 25 noyab. 2021 g.) / M-vo obrazovaniya Resp. Belarus, GUO «Akad. poslediplom. obrazovaniya», OO «Belorus. ped. o-vo». – Minsk: APO, 2021.

23. Ishmuhamedov R.J., M.Mirsoliyeva. O'quv jarayonida innovasion ta'lim texnologiyalari. – T.: «Fan va texnologiya», 2017, 60 b.

24. Ishmuhamedov R, Mirsoliyeva M, Akramov A. Rahbarning innovasion faoliyati. – T.: “Fan va texnologiyalar”, 2019.- 68 b.

25. Kodjaspurova G.M. Pedagogika v sxemax, tablisax i opornix konspektax./ -M.:Ayriss-press, 2016.

26. Natanzon E. SH. Priyemi pedagogicheskogo vozdeystviya. - M, 2012. - 202 s.

27. Sergeyev I.S. Osnovi pedagogicheskoy deyatel'nosti: Uchebnoye posobiye. – SPb.: Piter, 2014.

IV. Elektron ta'lim resurslari

1. www.edu.uz.

2. www.aci.uz.

3. www.ictcouncil.gov.uz.

4. www.lib.bimm.uz

5. www.Ziyonet.Uz

6. www.sciencedirect.com

7. www.acs.org

8. www.nature.com

9. <http://www.kornienko-ev.ru/BCYD/index.html>.

“ISHLAB CHIQLGAN”:

Oliy ta’lim tizimi pedagog va rahbar kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirishni tashkil etish
Bosh ilmiy-metodik markazi
Direktor _____ T.T.Shoymardonov
“ _____ ” _____ 2023 y.
M.O’.

O‘zbekiston davlat san’at va madaniyat instituti rektori v.v.b _____ E.O’.Shermanov
“ _____ ” _____ 2023 y.
M.O’.

O‘zDSMI huzuridagi pedagog kadrlarni qayta tayyorlash va ularning malakasini oshirish tarmoq markazi direktori _____ S.X.Madiyev
“ _____ ” _____ 2023 y.
M.O’.

“KELISHILGAN”:

Kadrlarni malakasini oshirish va qayta tayyorlash bo‘limi boshlig‘i _____
F.T.Esanboboyev
“ _____ ” _____ 2023 y.
M.O’.